

Energiklagenemnda

Energiklagenemndas avgjørelse 11. mars 2024

Sak: 2024/0064

Klager: Vissi AS

Saken gjelder: Klage over avslag på dispensasjon fra leveringsplikten.

Saken gjelder klage over vedtak fattet av Reguleringsmyndigheten for energi («RME») datert 16. oktober 2023. I vedtaket avsto RME søknaden til Vissi AS om fritak fra leveringsplikten til ti kunder ved Reisavann i Nordreisa kommune, jf. energiloven § 3-3 annet ledd, jf. NEM § 3-1 første ledd. Energiklagenemnda opprettholdt RMEs vedtak.

Energiklagenemndas medlemmer:

Nemdsmedlemmene Morten Sundt, Edna Grepperud og Tormod Anders Sletten

1 Sakens bakgrunn

- (1) Reguleringsmyndigheten for energi (heretter «RME») fattet den 16. oktober 2023 vedtak om at Vissi AS (heretter «klager» eller «nettselskapet») ikke fikk innvilget sin søknad om fritak fra leveringsplikten ved Reisavann i Nordreisa kommune, jf. lov av 29. juni 1990 nr. 50 om produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi m.m. (energiloven) § 3-3 annet ledd, jf. forskrift av 24. oktober 2019 nr. 1413 om nettregulering og energimarkedet (NEM) § 3-1 første ledd.
- (2) Ymber Nett AS (nå Vissi) sendte den 24. august 2021 søknad til RME om fritak fra leveringsplikten, jf. energiloven § 3-3 annet ledd. Begrunnelsen var at opprettholdelsen av strømforsyningen til ti kunder ved Reisavann ville føre til store reinvesterings- og vedlikeholdskostnader. Transformatoren ved Reisavann havarerte våren 2021 og nettanlegget i området ville trenge reparasjoner og oppgraderinger. Den totale kostnaden var estimert til kroner 15 244 000. Nettselskapet mente at en slik kostnad ikke kunne forsvares samfunnsøkonomisk.
- (3) RME sendte søknaden ut på høring den 10. november 2021. Det ble særlig bedt om merknader fra de berørte kundene ved Reisavann og fra Troms og Finnmark fylkeskommune.
- (4) Ellen Inga Kristine Hætta og Mikkel Anders Andersen Gaup påpekte den 17. november 2021 at nettselskapet hadde lagt til grunn at strømforsyningen ved Reisavann gikk til ti fritidsboliger. De viste til at deres hytte ikke var en fritidshytte, men en reindriftshytte. Hytta ble brukt inntil ni måneder i året, fra april til desember.

Postadresse:
Postboks 511 Sentrum
5805 Bergen

Besøksadresse:
Zander Kaaes gate 7
5015 Bergen

Telefon: +47 55 19 30 00 post@knse.no

- (5) RME sendte søknaden ut på høring på nytt den 18. november 2021.
- (6) John Aslak Hætta svarte på høringen den 18. november 2021. Han bemerket at huset deres ved Reisavann ble brukt som næringseiendom i forbindelse med reiseliv, reindrift og fiske. Det kunne også fungere som en nødbu for folk om vinteren, og trengte derfor utelys. Videre stilte han spørsmål ved kostnadsgrunnlaget som nettselskapet hadde lagt til grunn for reinvesteringer i nettanlegget.
- (7) Reidar Bakkehaug svarte på høringen den 3. desember 2021. Han viste til at strømforsyningen i området ikke var til fritidsboliger – men for det meste til hytter som ble benyttet i næringsammenheng. Han stilte videre spørsmål ved om nettselskapet sitt kostnadsgrunnlag for opprettholdelsen av strømforsyningen var reelt.
- (8) John Andreas Johansen Utsi svarte på høringen den 11. desember 2021. Han bemerket at hans hytte ble brukt i sammenheng med reindrift og at den ikke var en fritidshytte. Han syntes videre at nettselskapet sin foreslåtte kompensasjon for avvikling av strømforsyningen på kroner 50 000 var altfor lav. En slik sum ville ikke dekke kostnadene for en overgang til alternative energikilder.
- (9) Inger Marie Oline Gaino Nilut svarte på høringen den 13. desember 2021. Hun påpekte også at de fleste hyttene ved Reisavann er tilknyttet reindriftnæringen. Videre viste hun til at hun og hennes familie bodde på eiendommen deres ved Reisavann store deler av året, og drev med blant annet reindrift. De hadde derfor fortsatt behov for strømforsyningen.
- (10) RME mottok den 13. desember 2021 også svar på høringen fra reinbeitedistrikt 42 Beahcegealli ved John Andreas Johansen Utsi. Styret i reinbeitedistriktet viste til at alle hyttene ved Reisavann var tilknyttet reindriften – utenom hyttene til Statskog og nettselskapet. Styret syntes også at nettselskapet sitt tilbud om kompensasjon var altfor lavt og kunne ikke kalles for en minnelig løsning. Videre ble det bemerket at det fortsatt var behov for strømforsyningen. RME mottok samme dato også svar fra Aslak John Matheus M. Utsi. Han viste til at de fleste hyttene ikke var fritidsboliger, men tilknyttet reindriften, og mente videre at det ble for lettvtint om nettselskapet bare kunne kutte en strømforsyning som var så innarbeidet i området.
- (11) Nordreisa kommune svarte også på den utsendte høringen fra RME. I vedtak av 16. desember 2021 frarådet kommunestyret at det skulle gis fritak fra leveringsplikten.
- (12) RME sendte den 18. mai 2022 brev til Landbruksdirektoratet. I brevet ble det spurt om strømforsyning var en forutsetning for å drive reindrift. Landbruksdirektoratet svarte i brev datert 16. juni 2022 at henvendelsen fra RME ble lagt frem for Reindriftsstyret, og de mente at spørsmålet om behovet for strømforsyning måtte avgjøres konkret fra sak til sak.
- (13) RME varslet partene om vedtak den 8. juli 2022. RMEs foreløpige vurdering var at Vissi ville få innvilget fritak fra leveringsplikten. RME baserte vurderingen på hvilken type tilknytning det gjaldt, antall kunder og deres strømforbruk, og hvor store kostnader som måtte bæres av nettselskapets øvrige kunder. RME viste til at forarbeidene til energiloven åpnet for å gi fritak der strømforsyningen gikk til fritidsbebyggelse, seterdrift og turisthytter. Det ble videre lagt til grunn at hytter som ble brukt i forbindelse med reindrift kunne sidestilles med seterdrift. RME bemerket at det her

dreide seg om et større antall kunder enn i tidligere søknader om fritak fra leveringsplikten. Likevel ble det lagt avgjørende vekt på nettselskapets kostnader ved reinvesteringen av nettanlegget. Reinvesteringens kostnader var estimert til kroner 15 244 000, og de årlige kapital- og driftsutgiftene var estimert til kroner 1 295 000. RME viste til at de berørte kundene ved Reisavann totalt ville betale omtrent kroner 44 000 i nettleie hvert år. De øvrige kundene innenfor nettselskapets konsesjonsområde måtte da betale de øvrige kostnadene på kroner 1 251 000 hvert år. RME kom derfor til at det ikke var rimelig at nettselskapets øvrige kunder skulle dekke så store kostnader for å opprettholde strømforsyningen til de ti kundene ved Reisavann.

- (14) Morten Utsi innga sine merknader til forhåndsvarselet i brev datert 22. juli 2022. Han mente at nettselskapet og RME muligens hadde bagatellisert behovet for stabil strøm i området. Han viste til at reindriftutøverne vanligvis var i området fra april til desember, og hadde behov for strøm til blant annet oppvarming, tørking av klær og laging av mat.
- (15) Statskog SF har også en hytte i område rundt Reisavann og innga sine merknader til forhåndsvarselet i brev datert 18. august 2022. Statskog anså det som svært uheldig dersom nettselskapet fikk innvilget søknaden om fritak fra leveringsplikten.
- (16) RME mottok også et svar på forhåndsvarselet av Reidar Bakkehaug. I brev datert 18. august 2022 anførte han at han ikke kunne akseptere det kostnadsgrunnlaget for reinvestering i nettanlegget som nettselskapet opererte med. Han forlangte at det ble innhentet tilbud fra andre leverandører også.
- (17) Inger Marie Oline Gaino Nilut svarte på forhåndsvarselet ved brev datert 23. august 2022. Hun påpekte også at det var feil av RME å sidestille reindrifthyttene med seteranlegg. Det ble videre lagt vekt på at strømforsyningen var nødvendig for oppvarming av boligen ved Reisavann.
- (18) RME ba nettselskapet om ytterligere informasjon om saken i brev datert 3. oktober 2022. RME etterspurte de berørte kundene sine månedlige måleverdier for de to siste årene. Nettselskapet sendte RME en oversikt over kundenes forbruk for de siste to årene, og oppdatert kostnadsgrunnlag i brev datert 14. oktober 2022. Reparasjon- og oppgraderingskostnadene av nettanlegget var nå estimert til kroner 17 940 833 og de årlige kapital- og driftskostnadene ville bli kroner 1 500 000.
- (19) RME ba videre Reinbeitedistrikt 42 Beahcegealli om tilleggsinformasjon i brev datert 20. april 2023. RME etterlyste informasjon om hvem som drev aktiv reindrift av de berørte kundene ved Reisavann. Reinbeitedistriktet ga opplysninger om dette i brev datert 9. mai 2023.
- (20) RME sendte ut et nytt forhåndsvarsel om vedtak den 28. juni 2023. RME vurderte nå å fatte vedtak om å *ikke* innvilge søknaden til nettselskapet om fritak fra leveringsplikten. Nettselskapet var forpliktet til å opprettholde strømforsyningen til de berørte kundene. RME begrunnet forhåndsvarselet med at reindrifthytter ikke kunne sidestilles med seteranlegg likevel, og det ble lagt betydelig vekt på at hyttene var næringseiendommer. I tillegg korrigerste RME kostnadsgrunnlaget til nettselskapet. Nettselskapet hadde i sin søknad av 24. august 2021 lagt til grunn at reinvesteringen i nettanlegget ville koste kroner 15 244 000. Nettselskapet hadde tatt med det eksisterende anleggets gjenstående verdi i utregningen. RME mente at det ikke var anledning til å gjøre dette, og nedjusterte kostnadsgrunnlaget til kroner 13 754 000.

- (21) Nettselskapet svarte på det nye forhåndsvarselet i brev datert 24. august 2023. Nettselskapet opplyste RME om at deres oppdaterte og oppjusterte kostnadsestimater ikke var tatt med i det nye forhåndsvarselet. Nettselskapet bemerket at det ville være en miljømessig fordel å fjerne nettanlegget ved Reisavann. De viste også til at den midlertidige løsningen som ble brukt til å forsyne hyttene i området var svært uheldig.
- (22) RME fattet vedtak i saken den 16. oktober 2023. Vedtaket lød som følger:
- «RME innvilger ikke Vissi AS sin søknad om fritak fra leveringsplikten ved Reisavann i Nordreisa kommune, jf. energiloven § 3-3 annet ledd og forskrift om nettregulering og energimarkedet (NEM) § 3-1 første ledd. Vissi AS plikter å opprettholde forsyningen til kundene som er omfattet av søknaden.»
- (23) Vissi klaget på vedtaket i brev datert 27. oktober 2023. Klager mente at det ikke var samfunnsmessig rasjonelt å påføre nettselskapets øvrige kunder store kostnader for å forsyne strøm til ti anlegg med et begrenset energiforbruk. Klager viste også til et oppdatert og oppjustert prisestimat for utbedringene av nettanlegget. De totale kostnadene, inkludert kapital- og driftsutgifter, var nå på kroner 22 640 000. Klager kunne også øke tilbudet om kompensasjon til de berørte kundene fra kroner 50 000 til kroner 200 000 hvis det hadde betydning for utfallet av saken.
- (24) Reidar Bakkehaug sendte inn merknader til vedtaket den 15. november 2023. Han stilte spørsmål ved klagers kostnadsgrunnlag, og lurte på om det var nødvendig å inkludere kostnader på kroner 1 200 000 til en utbedret vei frem til trafostasjonen. Morten Utsi sendte inn merknader til vedtaket den 1. januar 2024. Han syntes det ville vært rart om man skulle gå tilbake på levestandard i 2024, og opprettholdt sine tidligere uttalelser.
- (25) RME vurderte klagen, men konkluderte med at den ikke ga grunnlag for å endre eller oppheve vedtaket, jf. lov av 10. februar 1967 om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven) § 33. Klagen og sakens dokumenter ble oversendt Energiklagenemnda ved RMEs innstilling den 9. januar 2024.
- (26) Klager og de berørte kundene har i brev datert 11. januar 2024 fått informasjon om saksgangen for Energiklagenemnda og frist til å inngi kommentarer til RMEs innstilling i saken eller andre merknader.
- (27) Energiklagenemnda avholdt nemndsmøte i saken 11. mars 2024.

2 Reguleringsmyndigheten for energis vedtak

- (28) I vedtaket datert 16. oktober 2023 redegjør RME innledningsvis for sakens bakgrunn, nettselskapet søknad og de berørte kundene sine merknader til saken.
- (29) RME viser i sin vurdering til at områdekonsesjonæren i utgangspunktet har en plikt til å levere elektrisk energi til alle kunder innenfor sitt geografiske konsesjonsområde, jf. NEM § 3-1 første ledd første punktum. RME kan gi dispensasjon fra denne leveringsplikten dersom «særlige grunner» tilsier det, jf. NEM § 3-1 første ledd annet punktum. RME viser til at ordlyden av «særlige grunner» taler for at det gjelder strenge krav for at det skal gis fritak fra leveringsplikten. Vurderingstemaet er om tilknytningen ikke med rimelighet kan etableres på vanlige betingelser. I forarbeidene til energiloven er tilknytning til fritidsbebyggelse, seteranlegg og turisthytter nevnt som eksempler på

at det kan foreligge «særlige grunner». RME viser til at det i utgangspunktet ikke skal gis fritak fra leveringsplikten til områder med fast bosetting eller næringsvirksomhet.

- (30) Videre bemerker RME at formålsparagrafen i energiloven § 1-2 vil være retningsgivende for vurderingen av om det skal gis fritak fra leveringsplikten. I denne sammenheng viser RME til at det kan være aktuelt å gi fritak fra leveringsplikten der tilknytningen ikke er samfunnsmessig rasjonell. Hvis opprettholdelsen av tilknytningen medfører økte kostnader, vil disse bli skjøvet over på nettselskapets øvrige kunder i form av økt nettleie. RME må derfor gjøre en konkret avveining, mellom kostnadene ved å opprettholde leveringsplikten og de berørte kundenes private interesser, i hver enkelt sak.
- (31) RME viser videre til at de i egen praksis har lagt vekt på tre forhold i vurderingen av om det skal gis fritak fra leveringsplikten. Disse er (i) type tilknytning, (ii) antall kunder og kundenes forbruk og (iii) hvor store kostnader som veltes over på nettselskapets øvrige kunder.
- (32) RME vurderer deretter hvilken type tilknytning som gjelder i denne saken. Det vises til at tilknytningen går til flere hytter, der de fleste av disse brukes til reindrift. Noen av hyttene brukes også i forbindelse med turisme. RME viser videre til at utgangspunktet er at det ikke kan gis fritak fra leveringsplikten for tilknytninger til næringsvirksomhet. Det vises videre til at eksemplene på grunner til fritak i forarbeidene til energiloven ikke er ment å være uttømmende. Det kan dermed gjøres fritak fra leveringsplikten til andre typer anlegg enn fritidsbebyggelse, seterlegg og turisthytter. RME er likevel enig i at man ikke kan likestille reindrift og seterdrift. Denne likestillingen var en forutsetning i RMEs forhåndsvarsel om vedtak av 8. juli 2022.
- (33) Videre ser RME på antall kunder og kundenes forbruk. RME bemerker at nettselskapet har søkt om fritak fra leveringsplikten til ti hytter og at dette er flere enn det RME har sett i tidligere søknader om fritak fra leveringsplikten. RME sammenligner videre hyttenes årlige strømforbruk med et gjennomsnittlig forbruk på ca. 8000 kWh per år for hytter og fritidsboliger i Norge. Det kommer da frem at mange av hyttene har et svært lavt eller lavt årlig energiforbruk.
- (34) Til slutt ser RME på hvor store kostnader som veltes over på nettselskapets øvrige kunder. RME legger til grunn at reinvesteringene i nettanlegget vil koste kroner 16 362 633. I tillegg kommer årlige kapital- og driftsutgifter på kroner 1 500 000. RME legger videre til grunn at de ti berørte kundene vil dekke en total nettleie på ca. kroner 44 000 per år. Dette fører til at nettselskapets øvrige kunder må dekke en årlig kostnad på ca. kroner 1 456 000 for at forsyningen til disse ti hyttene skal opprettholdes.
- (35) RME kommer etter en samlet vurdering, der det er lagt betydelig vekt på at hyttene er næringseiendommer som brukes i forbindelse med reindriften, til at det ikke er grunnlag for å innvilge klager sin søknad om fritak fra leveringsplikten. Klager plikter dermed å opprettholde forsyningen til de berørte kundene, jf. energiloven § 3-3 annet ledd, jf. NEM § 3-1 første ledd.

3 Partenes anførsler

3.1 Klagers anførsler

- (36) Klager har i det vesentlige anført:
- (37) Klager viser til energiloven § 3-3 annet ledd der det står at det kan gis fritak fra leveringsplikten dersom «særlige grunner» tilsier det. Klager anfører videre at det ikke er samfunnsmessig rasjonelt å påføre nettselskapets øvrige kunder store kostnader for å forsyne de ti hyttene ved Reisavann med strøm.
- (38) Klager peker på at det er registrert ti kunder i området. I kundesystemet til klager er to av disse registrert som næringskunder og åtte registrert som privatkunder. Klager etterspør dokumentasjon på RMEs påstand om at de fleste hyttene i området er reindriftshytter og at noen av hyttene brukes til turisme. Klager mener videre at det er mer samfunnsmessig rasjonelt at de to registrerte næringskundene går over til alternative energikilder som solcelleanlegg og lignende. Videre anfører klager at en fjerning av strømforsyningen til området mest sannsynlig ikke vil ha betydning for næringsvirksomheten ved hyttene. Det er ifølge klager helt normalt å ha gjeterhytter uten strøm.
- (39) Videre viser klager til at forbruket til kundene i området er minimalt. Klager hevder at det er motstridende av RME å sammenligne forbruket til kundene i området med det gjennomsnittlige forbruket til en hytte eller fritidsbolig i Norge. Klager bemerker at RME har lagt til grunn at hyttene er tilknyttet næringsvirksomhet, og da må sammenligningen av forbruket gjøres opp mot næringskunder. Næringskunder vil ha et langt høyere gjennomsnittlig forbruk.
- (40) Klager legger til grunn at reinvesteringen i nettanlegget totalt vil koste kroner 22 640 000, inkludert kapital- og driftsutgifter. Nettselskapet opplever videre en unormal økning i prisen på elektromateriell, og dette er kostnader som ikke er tatt med i prisestimatet. Klager viser i tillegg til at prisen på transformatorer har økt med 30 prosent, og at leveringstiden for disse er på to år. Klager mener at det er svært urimelig at nettselskapets kunder (i alt 9272 stk.) skal måtte belastes store kostnader for å forsyne ti hytter med strøm.
- (41) Klager påpeker at forsyningen i sin tid var ment til næringsvirksomhet i form av gruvedrift. Gruvedriften ble nedlagt i 1995. Nettselskapet anfører også at en fjerning av trafostasjonen og tilhørende linjer vil bidra til å tilbakeføre naturbeiteområdene til sin opprinnelige tilstand, og at dette burde reindriftsnæringen være tjent med.
- (42) Nettselskapet bemerker også at de for tiden må bruke hovedforsyningen inn til Kautokeino for å forsyne de ti hyttene ved Reisavann. Etter klagers syn er dette en svært uheldig løsning. Hvis det blir feil på nåværende forsyning, kan ikke Kautokeino forsynes umiddelbart. En omkobling kan ta opptil 12 timer på vinterhalvåret, og i hele denne perioden vil Kautokeino være uten strøm.
- (43) Klager har tilbydd hver enkelt kunde kroner 200 000 for å gå over til alternative energikilder som en kompensasjon for utkopling.

De berørte kundenes merknader

- (44) De berørte kundene har i hovedsak bemerket:

- (45) De berørte kundene bemerker at de fleste hyttene ved Reisavann er tilknyttet reindriftsnæringen, og at de ikke er fritidsboliger. Flere av hyttene brukes også i forbindelse med blant annet utleie, fiske, matservering og samiske opplevelser. Flere av kundene bemerker at beitetiden er fra april til desember og at de bor på hyttene sine i denne tidsperioden. Reindriftshyttene kan dermed ikke sidestilles med seteranlegg, som RME opprinnelig la grunn. Videre påpeker mange av kundene at de har behov for tilgang til stabil strøm for oppvarming av bolig, tørking av klær og laging av mat. Flere av kundene planlegger å gjøre en overgang til bruk av elektriske ATV-er og snøskutere, og vil dermed ha et større behov for strøm i fremtiden. En overgang til alternative energikilder kan dermed bli kostbar og vanskelig. Flere av kundene synes at nettselskapets opprinnelige tilbud om kompensasjon på kroner 50 000 fremstod for lavt til å dekke kostnadene for en overgang til alternative energikilder.
- (46) Flere av de berørte kundene stiller også spørsmål ved om nettselskapets kostnadsgrunnlag er korrekt. Det påpekes at oppførte kostnadene er høye og at kostnadsgrunnlaget inneholder unødvendige poster.
- (47) Statskog eier også en hytte i området rundt Reisavann. Statskog påpeker at hytta ble oppført på gjeldende plassering under den forutsetning at det var strøm tilgjengelig i området. De anser det som svært uheldig dersom nettselskapet skulle fått innvilget sin søknad om fritak fra leveringsplikten
- (48) I tillegg til de berørte kundene har Nordreisa kommunestyre frarådet at det gis fritak fra leveringsplikten. Kommunestyret viser til at hyttene i området er viktige for reindriften, og at det ville vært uheldig å gi fritak fra leveringsplikten dersom det i fremtiden skulle bli aktuelt med oppstart av gruvedriften igjen eller utvikles hyttefelt i området.

4 Energiklagenemndas vurdering

- (49) Saken gjelder Vissi AS sin klage over vedtak fattet av RME den 16. oktober 2023. RME slo fast at nettselskapet pliktet å opprettholde strømforsyningen til ti kunder ved Reisavann i Nordreisa kommune, og avslo søknaden om fritak fra leveringsplikten.
- (50) Hovedspørsmålet for Energiklagenemnda (heretter «nemnda») er om det kan gjøres fritak fra klagers leveringsplikt til de ti kundene ved Reisavann, jf. energiloven § 3-3 annet ledd, jf. NEM § 3-1 første ledd.
- (51) I energiloven § 3-3 første og annet ledd står det:

«Den som gis områdekonsesjon etter § 3-2, skal levere elektrisk energi til alle kunder innenfor det geografiske området konsesjonen gjelder for. Områdekonsesjonæren har plikt til å tilknytte nye anlegg for uttak av elektrisk energi og om nødvendig investere i nettanlegg innenfor det geografiske området konsesjonen gjelder for. Den samme plikten gjelder ved forbruksøkninger som medfører behov for investeringer i nett. Plikten til å foreta nødvendige investeringer i nettanlegg etter annet og tredje punktum gjelder også anleggskonsesjonærer der tilknytningen utløser et investeringsbehov.

Reguleringsmyndigheten kan dispensere fra leverings-, tilknytnings- eller investeringsplikten etter første ledd når særlige grunner tilsier det.»

- (52) Utgangspunktet er at klager har en plikt til å levere elektrisk energi til alle kunder innenfor sitt geografiske konsesjonsområde. RME kan imidlertid dispensere fra denne leveringsplikten dersom «særlige grunner» tilsier det.
- (53) Leveringsplikten er nærmere regulert i NEM § 3-1. I første ledd står det:
- «Områdekonsesjonæren skal etter energiloven § 3-3 levere elektrisk energi til alle kunder innenfor det geografiske området konsesjonen gjelder for, tilknytte nye anlegg for uttak av elektrisk energi og om nødvendig investere i nettanlegg. Reguleringsmyndigheten for energi kan gi dispensasjon fra disse pliktene når særlige grunner tilsier det.»
- (54) Det er klart at de ti hyttene ved Reisavann ligger «innenfor det geografiske området» som konsesjonen gjelder for. I denne saken dreier det seg ikke om nye tilknytninger, men reparasjoner og reinvesteringer i et allerede eksisterende nettanlegg. Nettselskapet har også en plikt til å «investere i nettanlegg» dersom det er nødvendig for å oppfylle leveringsplikten. Det kan likevel gis dispensasjon fra leveringsplikten når «særlige grunner» tilsier det, jf. NEM § 3-1 første ledd annet punktum.
- (55) Ordlyden «særlige grunner» tilsier at det gjelder strenge krav for å gi dispensasjon fra leveringsplikten, jf. NEM § 3-1 første ledd, jf. energiloven § 3-3 annet ledd. Nemnda viser i denne forbindelsen til Olje- og energidepartementets høringsnotat, publisert den 20. september 2018, *Ny forskrift om netregulering og energimarkedet og endringer i forskrifter til energiloven* s. 36, hvor det fremgår at terskelen for å gi dispensasjon etter NEM § 3-1 samsvarer med terskelen i energiloven § 3-3 annet ledd. Forarbeidene til energiloven § 3-3 er dermed relevante for tolkningen av vilkårene i NEM § 3-1.
- (56) I Ot.prp. nr. 43 (1989-1990) *Om lov om produksjon, omforming, overføring, omsetning og fordeling av energi m.m. (Energiloven)* s. 88 står det at unntaksbestemmelsen om fritak fra leveringsplikten kun kan komme til anvendelse når «tilknytningen ikke med rimelighet kan etableres på vanlige betingelser». Dette kan være aktuelt ved tilknytning til «fritidsbebyggelse, seteranlegg eller turisthytter». Ifølge Innst. S. nr. 242 (1996-1997) *Innstilling fra kommunalkomiteen om distrikts- og regionalpolitikken* punkt 4.2.7 skal det som utgangspunkt ikke gis fritak fra leveringsplikten der strømforsyningen går til fast bosetting eller næringsvirksomhet.
- (57) Nemnda viser til formålsparagrafen i NEM § 1-1 i vurderingen av om det foreligger «særlige grunner» for fritak fra leveringsplikten. I NEM § 1-1 annet ledd står det:
- «Forskriften skal bidra til å sikre at produksjon, omforming, overføring, fordeling og bruk av energi foregår på en samfunnsmessig rasjonell måte, og at det tas hensyn til allmenne og private interesser som blir berørt.»
- (58) I vurderingen av om det foreligger «særlige grunner» for fritak fra leveringsplikten bør det, i lys av formålsbestemmelsen, tas hensyn til både de samfunnsmessige konsekvensene et dispensasjonsvedtak kan medføre, samt interessene til de private parter som ønsker fortsatt strømforsyning. Det må gjøres en konkret avveining i hver enkelt sak mellom kostnadene ved å opprettholde leveringsplikten og berørte private interesser.

- (59) RME har i sin vurdering av om det foreligger «særlige grunner» for fritak fra leveringsplikten etter NEM § 3-1 første ledd sett hen til følgende forhold: (i) type tilknytning, (ii) antall kunder og kundenes forbruk og (iii) hvor store kostnader som veltes over på nettselskapets øvrige kunder. Nemnda vil ta utgangspunkt i de samme forholdene for sin vurdering.

Type tilknytning

- (60) I denne saken dreier det seg om en eksisterende tilknytning til ti hytter ved Reisavann. Transformatoren i området brøt sammen våren 2021, og nettselskapet har i ettertid brukt hovedforsyningen til Kautokeino som en midlertidig løsning for å forsyne de ti hyttene med strøm.
- (61) Klager anfører at den midlertidige løsningen for å forsyne de ti hyttene ved Reisavann er svært uheldig. En feil på forsyningen vil, ifølge nettselskapet, kunne gjøre Kautokeino strømløst i opptil 12 timer på vinterhalvåret. Nemnda har forståelse for at slike midlertidige løsninger kan være uheldige, men mener at dette ikke er et sentralt moment i vurderingen av om det foreligger «særlige grunner» for varig fritak fra leveringsplikten, jf. NEM § 3-1 første ledd. Nettselskapet er nærmest til å bære risikoen og ansvaret for valg av de midlertidige løsningene. De står også nærmest til å vurdere hvilke varige og midlertidige løsninger som er de beste, og sørge for at disse løsningene er forsvarlige.
- (62) Nemnda vil påpeke at det beror på en konkret vurdering om det foreligger «særlige grunner» til å gi dispensasjon fra leveringsplikten etter NEM § 3-1 første ledd, jf. energiloven § 3-3 annet ledd. Det klare utgangspunktet er at nettselskapet plikter å levere strøm til *alle* kunder innenfor sitt geografiske konsesjonsområde. Dispensasjonsregelen fremstår som en snever unntaksregel.
- (63) De berørte kundene viser i hovedsak til at hyttene er knyttet til næringsvirksomhet i form av reindrift eller turisme. Flere av dem tilbringer store deler av året der, og har behov for tilgang på stabil strøm.
- (64) Nettselskapet anfører på sin side at kun to av de registrerte kundene i området er næringskunder, og at det er helt normalt at gjeterhytter som brukes i forbindelse med reindrift ikke har innlagt strøm.
- (65) Nemnda legger til grunn at de fleste hyttene i området rundt Reisavann blir brukt i forbindelse med reindriftsnæringen. Nemnda ser ikke grunn til å skille strengt mellom privatkunder og næringskunder i dette tilfellet. Det sentrale er at hyttene i en viss grad blir brukt til næringsvirksomhet, både i form av reindrift og turisme. Nemnda er videre enig med RME at reindriftshyttene ikke kan sidestilles med «seteranlegg», jf. Ot.prp. nr. 43 (1989-1990) s. 88. Reindriften foregår fra april til desember, og flere av kundene oppholder seg i hyttene under vinterlige forhold. Seterdrift foregår på sommerhalvåret og behovet for strøm vil derfor være mindre. Nemnda viser likevel til at eksemplene «fritidsbebyggelse, seteranlegg og turisthytter» nevnt i Ot.prp. nr. 43 (1989-1990) s. 88 ikke er ment å være uttømmende for de typer tilknytninger det kan gis dispensasjon for. Det kan fortsatt være aktuelt med fritak fra leveringsplikten til reindriftshytter.
- (66) Utgangspunktet er at det ikke skal gis fritak fra leveringsplikten til fast bosetting eller næringsvirksomhet, jf. Innst. S. nr. 242 (1996-1997) punkt 4.2.7. Nemnda bemerker at

vurderingen av om det foreligger «særlige grunner» for fritak fra leveringsplikten beror på en konkret vurdering. At tilknytningen dreier seg om reindriftshytter, som benyttes til næringsvirksomhet, er et moment som taler mot at det gis fritak fra leveringsplikten.

Antall kunder og kundenes forbruk

- (67) I denne saken gjelder tilknytningen ti kunder. Det er flere kunder enn det RME har sett i tidligere søknader om fritak fra leveringsplikten. Nemnda vurderer saken slik at antallet berørte kunder i denne saken er et moment som taler mot å innvilge fritak fra leveringsplikten.
- (68) De to siste årene har hyttene hatt et gjennomsnittlig forbruk på henholdsvis 45 kWh, 92 kWh, 86 kWh, 111 kWh, 923 kWh, 2933 kWh, 3974 kWh, 3932 kWh, 7795 kWh og 2231 kWh, til sammen 22 122 kWh.
- (69) RME har sammenlignet dette forbruket med et gjennomsnittlig årsforbruk på ca. 8000 kWh for hytter og fritidsboliger i Norge. Klager mener at RMEs sammenligningsgrunnlag er motstridende ettersom de har kommet til at hyttene benyttes til næringsvirksomhet. Klager mener at RME burde sammenlignet kundenes årsforbruk med et gjennomsnittlig årsforbruk for en næringsvirksomhet. Et slikt gjennomsnittlig forbruk ville vært langt høyere. Nemnda finner ikke grunn til å problematisere sammenligningsgrunnlaget til RME. Nemnda vil uansett bemerke at det gjennomsnittlige årsforbruket til hyttene har vært lavt. Dette er et moment som taler for å gi fritak fra leveringsplikten. Det er generelt enklere å gå over til alternative energikilder når strømforbruket er lavt.

Hvor store kostnader veltes over på nettselskapets øvrige kunder?

- (70) Nettselskapet anfører at det ikke er samfunnsmessig rasjonelt å belaste nettselskapets øvrige kunder med store kostnader for å forsyne kun ti hytter. Størrelsen på reinvesteringens kostnad er derfor et viktig moment i vurderingen av om det foreligger «særlige grunner» til fritak fra leveringsplikten etter NEM § 3-1 første ledd.
- (71) Det nyeste kostnadsgrunnlaget for reinvesteringene i nettanlegget fremkommer av nettselskapets klage av 27. oktober 2023. Her har nettselskapet gitt en oversikt over de ulike utgiftspostene og har vist til at reinvesteringen og reparasjonen av nettanlegget totalt vil koste kroner 22 640 000. Nettselskapet opplever for tiden en økning i prisen på elektromateriell, og prisen på transformatorer har økt med 30 prosent. Disse økte kostnadene er ikke tatt med i kostnadsgrunnlaget.
- (72) Flere av de berørte kundene betviler nettselskapets kostnadsgrunnlag og synes det fremstår høyt. Nemnda vil her bemerke at det i utgangspunktet er nettselskapet selv som står nærmest til å vurdere kostnadsnivået innenfor sitt konsesjonsområde. Det kan likevel påpekes at nettselskapet opprinnelig la til grunn en totalkostnad på kroner 15 244 000 i sin søknad datert 24. august 2021, og at oppjusteringen av prisestimatet er betydelig. For øvrig bemerker nemnda at basert på nettselskapets egen kostnadsoversikt må man legge til grunn en totalpris på kroner 21 640 000, og ikke kroner 22 640 000 som fremkom som en summeringsfeil fra nettselskapet. Nemnda legger derfor til grunn et beløp på kroner 21 640 000 i sin vurdering av kostnadsnivået.

- (73) Nemnda er enig med nettselskapet i at et reinvesteringsbeløp på kroner 21 640 000 fremstår meget høyt for å forsyne ti hytter med strøm. Beløpet skiller seg markant fra kostnadsgrunnlaget i Energiklagenemndas avgjørelse i sak 2021/1501 om fritak fra leveringsplikten. I den saken la nettselskapet til grunn et kostnadsgrunnlag på kroner 720 000 for å tilknytte en kunde. Det må her bemerkes at den tilknytningen kun gjaldt én kunde. Energiklagenemnda kom i den nevnte saken til at det ikke forelå «særlige grunner» for fritak fra leveringsplikten. I denne saken kan imidlertid nettselskapets høye kostnader tilsa at det ikke kan anses for samfunnsmessig rasjonelt å opprettholde leveringsplikten.
- (74) Nettselskapet legger til grunn at reinvesteringen vil koste kroner 1 500 000 i årlige kapital- og driftsutgifter. Dette beløpet er inkludert i det totale kostnadsestimatet. RME har på grunnlag av nettselskapets nettleie for 2022 estimert at total nettleie fra de ti kundene vil være omtrent kroner 44 000 per år. Hvis man trekker fra denne totale nettleien, må nettselskapets øvrige kunder dekke en årlig kostnad på omtrent kroner 1 456 000. Nettselskapet bemerker at de har 9272 kunder totalt. Det betyr at de øvrige kundene må dekke en økning i nettleien på kroner 157 hver.
- (75) Nemnda viser igjen til at det er store kostnader som veltes over på nettselskapets øvrige kunder. Dette kan imidlertid ikke være avgjørende for vurderingen av om det foreligger «særlige grunner» til å gi fritak fra leveringsplikten, jf. NEM § 3-1 første ledd. Nemnda bemerker at det alltid vil være variasjoner i lønnsomhet innad i nettselskapets geografiske konsesjonsområde. Områdekonsesjonærer må derfor, i lys av leveringsplikten og sitt monopol på leveranse av strøm, tåle at enkelte tilknytninger vil være ulønnsomme. Dette gjelder spesielt i de tilfellene hvor private interesser tilsier at dispensasjon ikke bør gis.
- (76) Nemnda legger også vekt på at det her dreier seg om et eksisterende nettanlegg som har brutt sammen. Det er altså ikke tale om å bygge ut *ny* infrastruktur. Nettanlegget har vært i drift siden 1968, og det vil være en stor omveltning for kundene å miste tilgang til innlagt strøm. Nemnda ser det ikke som avgjørende at nettanlegget var dimensjonert for gruvedrift. Hyttene har fortsatt nytt godt av tilgang på strøm gjennom flere år. Dette taler for at det ikke gis fritak fra leveringsplikten.
- (77) Nemnda ser heller ikke grunn til å legge særlig vekt på klagers anførsel om at en fjerning av nettanlegget vil tilbakeføre beiteområdene til sin opprinnelige tilstand. Utgangspunktet er at nettselskapet må levere strøm til alle kunder innenfor det geografiske området konsesjonen gjelder for. Miljøhensyn kan da ikke være et avgjørende argument for å fjerne et allerede eksisterende nettanlegg som kundene selv ønsker. Nemnda viser til at miljøhensynet kunne blitt tillagt større vekt dersom saken gjaldt en *ny* tilknytning over beiteområdene.
- (78) Nemnda legger i sin vurdering stor vekt på at det her dreier seg om en allerede eksisterende tilknytning til reindriftshytter. Utgangspunktet er at man ikke kan gi fritak fra leveringsplikten til næringsvirksomhet, jf. Innst. S. nr. 242 (1996-1997) punkt 4.2.7. Nemnda mener at terskelen for at tilknytningen ikke er samfunnsmessig rasjonell må legges høyt når det dreier seg om næringsdrivende som har hatt tilgang på stabil strøm gjennom flere tiår. Nemnda legger i denne sammenheng vekt på at hyttene har behov for en stabil strømtilgang gjennom vintermånedene, til blant annet oppvarming. Nemnda anser det gjennomsnittlige årsforbruket til hyttene som lavt, men legger vekt på at en eventuell overgang til alternative energikilder kan bli vanskelig særlig med

tanke på vintermørke, kulde, uvær og behovene til reindriftsnæringen. Nemnda ser at reinvesteringstkostnadene er høye, og at de øvrige kundene til nettselskapet må bære en betydelig del av disse, men finner ikke dette avgjørende for vurderingen i denne saken. Nemnda påpeker igjen at det alltid er en risiko for at ikke alle tilknytninger i konsesjonsområdet er lønnsomme. Strømforsyning er en basistjeneste som må garanteres av det offentlige og nettselskapet har som monopolist et samfunnsansvar for å levere strøm også til spredtbygde områder, jf. Innst. S. nr. 242 (1996-1997) punkt 4.2.7.

- (79) Nemnda kommer etter dette til at det ikke foreligger tilstrekkelige «særlige grunner» som tilsier at det skal gis dispensasjon fra leveringsplikten. Klager får dermed ikke innvilget dispensasjon fra leveringsplikten, og plikter å opprettholde strømforsyningen til de ti kundene ved Reisavann.

5 Vedtak

- (80) Energiklagenemnda fatter etter dette følgende vedtak:

1. **Klagen tas ikke til følge**
2. **Reguleringsmyndigheten for energis vedtak 202113959-42 av 16. oktober 2023 stadfestes.**

Vedtaket er endelig og kan ikke påklages, jf. forvaltningsloven § 28 tredje ledd.

Vedtaket er enstemmig/vedtatt med dissens som angitt ovenfor.

Bergen, 11. mars 2024

Morten Sundt
Nemndsmedlem

Edna Grepperud
Nemndsmedlem

Tormod Anders Sletten
Nemndsmedlem

Dokumentet er elektronisk godkjent og har ingen signatur